

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Ndob/103/2023
Identifikačné číslo spisu: 6121452191
Dátum vydania rozhodnutia: 30.01.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Katarína Pramuková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:6121452191.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a členiek senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a JUDr. Andrey Sedlačkovej v spore žalobcu: JUDr. Ján Polomský, so sídlom Miletičova 21, Bratislava, IČO: 42 171 156, správca konkurznej podstaty Aeolus, s. r. o., so sídlom Mostná 29, Nitra, IČO: 31 449 069, proti žalovanému: A-Real Trans, s. r. o., so sídlom Mostná 29, Nitra, IČO: 45 647 887, zastúpený Mgr. Zuzana Gáliková, advokátka, so sídlom Farská 33, Nitra, o zaplatenie 5 800 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 30Cb/30/2021, o nesúhlase Krajského súdu v Bratislave s postúpením sporu Krajským súdom v Nitre, takto

rozhodol:

Príslušným na konanie a rozhodnutie o odvolaní je Krajský súd v Bratislave.

Odôvodnenie

1. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) bol postupom podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“ alebo „Civilný sporový poriadok“) predložený Krajským súdom v Bratislave súdny spis na rozhodnutie o príslušnosti. Krajský súd v Bratislave nesúhlasí s postúpením sporu Krajským súdom v Nitre.

2. Krajský súd v Nitre postúpil 19. septembra 2023 spor Krajskému súdu v Bratislave z dôvodu, že v danom obchodnoprávnom spore je na rozhodnutie o odvolaní od 1. júna 2023 podľa § 34 ods. 2 písm. b) CSP funkčne príslušný Krajský súd v Bratislave.

3. Krajský súd v Bratislave s postúpením sporu nesúhlasí, pričom poukázal na dátum podania odvolania 5. apríla 2022. Odvolacie konanie tak bolo začaté pred 1. júnom 2023. Zmena právnej úpravy nemá vplyv na už založenú kauzálnu a funkčnú príslušnosť. Podľa Krajského súdu v Bratislave niet žiadneho ustanovenia, ktoré by zakladalo prechod výkonu súdnictva medzi krajskými súdmi.

4. Najvyšší súd ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Bratislave a Krajskému súdu v Nitre (§ 43 ods. 2 CSP) dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením sporu nie je dôvodný.

5. Podľa § 22 CSP na konanie v obchodnoprávných sporoch sú príslušné:

- a) Mestský súd Bratislava III pre obvod Krajského súdu v Bratislave,
- b) Mestský súd Košice pre obvod Krajského súdu v Košiciach,
- c) Okresný súd Banská Bystrica pre obvod Krajského súdu v Banskej Bystrici,
- d) Okresný súd Nitra pre obvod Krajského súdu v Nitre,
- e) Okresný súd Prešov pre obvod Krajského súdu v Prešove,
- f) Okresný súd Trenčín pre obvod Krajského súdu v Trenčíne,
- g) Okresný súd Trnava pre obvod Krajského súdu v Trnave,
- h) Okresný súd Žilina pre obvod Krajského súdu v Žiline.

6. Podľa § 34 ods. 1 CSP ak odsek 2 neustanovuje inak, o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu rozhoduje krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

7. Podľa § 34 ods. 2 CSP na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa:

- a) § 22 písm. f) a h) a § 23 písm. f) a h) je príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici,
- b) § 22 písm. d) a g) a § 23 písm. d) a g) je príslušný Krajský súd v Bratislave,
- c) § 22 písm. e) a § 23 písm. e) je príslušný Krajský súd v Košiciach.

8. Podľa § 40 CSP súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednávania sporu.

9. Podľa § 471c CSP konanie začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

10. Pre rozhodnutie tohto sporu o príslušnosť je potrebné vyriešiť otázku časovej pôsobnosti právnych noriem upravených v § 34 ods. 1 a 2 CSP v nadväznosti na prechodné ustanovenie § 471c CSP. Odvolanie bolo podané (a teda odvolacie konanie bolo začaté) pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov v spojení so zákonom č. 398/2022 Z. z., ktorým sa mení zákon č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „novela“). Uvedenou novelou boli s účinnosťou od 1. júna 2023 zmenené aj ustanovenia upravujúce funkčnú príslušnosť súdov na konanie o odvolaní a novoupravená kauzálna príslušnosť súdov v obchodnoprávných sporoch. Pre súdy preto vzniká otázka, či sa nová právna úprava funkčnej príslušnosti má vzťahovať aj na odvolacie konania začaté pred účinnosťou novely.

11. V procesnom práve je pri riešení otázok intertemporality základným princípom okamžitá aplikovateľnosť novej procesnej úpravy na konania začaté a prebiehajúce podľa doterajších predpisov. Pokiaľ nie je v prechodných ustanoveniach upravené inak, je preto potrebné, aby súdy aj na konania začaté a prebiehajúce podľa predchádzajúcej právnej úpravy, aplikovali novú právnu úpravu, a to od momentu nadobudnutia jej účinnosti.

12. V rámci novely Civilného sporového poriadku bolo prijaté aj prechodné ustanovenie obsiahnuté v § 471c CSP, podľa ktorého sa konania začaté podľa predchádzajúcej právnej úpravy a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 (s výnimkou prípadov, kedy osobitný predpis výslovne upravil prechod výkonu súdnictva na iný súd). Uvedené prechodné ustanovenie upravuje zachovanie vecnej a miestnej príslušnosti v konaniach začatých a právoplatne neskončených do 31. mája 2023. Predmetné prechodné ustanovenie ale neupravuje zachovanie funkčnej a ani kauzálnej príslušnosti, čo vyplýva z gramatického (jazykového) výkladu predmetného ustanovenia. V danom prípade podľa názoru najvyššieho súdu nejde o pravú medzeru v zákone, teda o prípad, kedy úmyslom zákonodarcu nebolo vylúčiť zachovanie kauzálnej a funkčnej príslušnosti. Zo znenia § 471c CSP jednoznačne vyplýva, že zákonodarca

zachovanie kauzálnej a funkčnej príslušnosti v konaniach začatých do 31. mája 2023 v § 471c CSP neupravil vedome. Uvedené vyplýva zo skutočnosti, že zákonodarca v znení tohto prechodného ustanovenia pristúpil k vymenovaniu iných druhov príslušnosti, ktoré zostávajú zachované (vecnej a miestnej príslušnosti), avšak kauzálnu a ani funkčnú príslušnosť neuviedol, ako aj z porovnania s prechodným ustanovením § 470 ods. 4 CSP. Následný prípadný rozpor s dôvodovou správou a aj usmernením Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky nemožno odstraňovať výkladom, ktorým by sa zmenil nepochybný obsah predmetného ustanovenia (čl. 3 ods. 1 CSP).

13. V súlade s princípom okamžitej aplikovateľnosti je potom novú právnu úpravu funkčnej príslušnosti obsiahnutú v § 34 ods. 2 CSP potrebné aplikovať aj na odvolacie konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023.

14. Najvyšší súd ďalej uvádza, že v súlade s vyššie ozrejmenejším výkladom § 471c CSP, z ktorého znenia (na rozdiel od § 470 ods. 4 CSP) a contrario vyplýva, že sa nevzťahuje na funkčnú príslušnosť a ani na kauzálnu príslušnosť a vzhľadom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy, je za konanie podľa § 22 CSP (na ktoré odkazuje § 34 ods. 2 CSP) potrebné považovať konania v obchodnoprávných sporoch vedené na ktoromkoľvek okresnom súde (prípadne mestskom súde), a to bez ohľadu na to, kedy bolo konanie začaté. Preto pokiaľ súdom rozhodujúcim obchodnoprávny spor v prvej inštancii bol Okresný súd Nitra, podľa § 34 ods. 2 písm. b) CSP v spojení s § 22 písm. d) CSP je na konanie o odvolaní proti takému rozhodnutiu funkčne príslušný Krajský súd v Bratislave.

15. Najvyšší súd si je vedomý zložitosti otázok vyvolaných novelou a nejednoznačnosťou až rozpornosťou novej právnej úpravy. Zvažujúc aj prísne formalistický výklad, ktorý by zapríčinil dvojkolajnosť posudzovania funkčnej príslušnosti odvolacích súdov v obchodnoprávných sporoch, najvyšší súd uprednostnil výklad, ktorý rešpektuje účel prijatej novely a zabezpečí jednotné posudzovanie funkčnej príslušnosti odvolacích súdov v obchodnoprávných sporoch za účinnosti novely.

16. Najvyšší súd pre úplnosť dopĺňa, že krajský súd je povinný skúmať svoju funkčnú príslušnosť počas celého konania (§ 40 CSP). Preto pokiaľ v priebehu odvolacieho konania príde k zmene právnej úpravy funkčnej príslušnosti, je na zákonodarcovi, aby zrozumiteľne a jednoznačne upravil, či s ohľadom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy a s ohľadom na povinnosť súdu skúmať svoju funkčnú príslušnosť počas celého konania podľa § 40 CSP, zostáva zachovaná funkčná príslušnosť v konaniach začatých podľa prechádzajúcej právnej úpravy, a to prijatím prechodného ustanovenia, ktoré v rámci novely vo vzťahu k funkčnej príslušnosti prijaté nebolo.

17. Vo vzťahu k záverom o okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy najvyšší súd poukazuje aj na uznesenie najvyššieho súdu zo 16. augusta 2023 sp. zn. 5Ndob/5/2023 publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 4/2023 pod č. 43. Najvyšší súd dopĺňa, že prijatými závermi neprichádza k porušeniu práva na zákonného sudcu (§ 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) a ani k porušeniu zásady perpetuatio fori, keď k zmene funkčnej príslušnosti prišlo na základe zmeny právnej úpravy a jej okamžitej aplikovateľnosti, pričom úprava intertemporality novej procesnej úpravy bola v rukách zákonodarcu.

18. Najvyšší súd z uvedených dôvodov dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislava s postúpením sporu nie je dôvodný. Na konanie a rozhodnutie o odvolaní je preto príslušný Krajský súd v Bratislave.

19. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.